

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/1400
Toplantı Tarihi/Sayısı : 19.3.2024/44
Karar Numarası : 2024/330
Başvuran : N. Ö.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Eskişehir L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın kaldığı odada televizyon bulundurulabilme talebine ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Yaklaşık 10 yıldır ceza infaz kurumunda kaldığını ve daha uzun süre ceza infaz kurumunda kalmaya devam edeceğini, şu an bulunduğu Kurumun L Tipi olup burada koşulların ortak alan ve oda kısımlarından oluştuğunu, koşullarda ortak alanlarda televizyon bulunduğunu ancak oda kısımlarında bulunmadığını,

b. Aynı tipteki başka ceza infaz kurumlarında oda kısımlarında da televizyon olduğunu, kendi Kurumlarında yalnızca yanında çocuğu olan annelerin odasına televizyon verildiğini, ortak alanda sigara içilmesi ve kendisinin kronik kalp rahatsızlığına sahip olması sebebiyle televizyon izlerken rahatsızlık yaşadığını iddia etmektedir.

3. Muhatap Eskişehir L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın odasına televizyon talep etmesiyle ilgili olarak Kurum İdare ve Gözlem Kuruluna dilekçe ile başvuruda bulunmadığı, dolayısıyla İdare ve Gözlem Kurulunun başvuranın talebiyle ilgili olumlu veya olumsuz bir karar almadığı,

b. Kuruma Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından gönderilen 27/10/2022 tarihli ve ... sayılı görüş yazısında; hükümlü ve tutukluların barındırıldığı koğuş, oda ve eklentilerinde hangi elektrikli eşyanın bulundurulabileceğinin Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik'in ilgili maddesinde açıkça belirtildiği, bu sebeple ikinci bir televizyon verilmesinin uygun olmayacağını değerlendirildiği,

c. Kuruma Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından gönderilen 19/6/2023 tarihli ve ... sayılı görüş yazısında ise; hükümlü ve tutukluların barındırıldığı koğuş, oda ve eklentilerinde hangi elektrikli eşyanın bulundurulabileceğinin Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik'in ilgili maddesinde açıkça belirtildiği; annesinin yanında kalan çocuklar ile ilgili, çocuğun üstün yararı ilkesi doğrultusunda hareket edilerek mevzuat hükümlerince

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

mahallinde ilgili Kurumca değerlendirilmesi gerektiğinin ifade edildiği,

ç. Eskişehir 1. İnfaz Hâkimliğinin 22/11/2022 tarih, 2022/... esas ve 2022/... sayılı kararında ise *"...çocuğun bedensel, zihinsel ve ruhsal gelişiminin sağlıklı bir şekilde tamamlanabilmesi ve çocuğunun haklarının ön planda olması dikkate alındığında, çocuğun üstün yararı gözetilerek..."* şeklindeki gerekçe ile Kurumda yanında çocuğu kalan annelerin Kurum kantin biriminden satın alınması şartı ile odalarına ikinci televizyon alabildiği, bunun dışındaki taleplerin İdare ve Gözlem Kurulunca değerlendirildiği,

d. Kurumda yaklaşık 1800 hükümlü bulunması sebebiyle her kabine televizyon verilmesi halinde Kurum elektrik altyapısının bunu kaldırmayacağı, televizyonların seslerinin firar ve firara teşebbüs amacı ile kullanılabilmesi ve sonuç olarak güvenlik zafiyeti oluşabileceği, bu hususun önceden yaşanmış olaylardan bilindiği,

e. Genel aramalarda Kurum teknik servis görevlilerince televizyon ve diğer elektronik cihazların kontrolünün sağlandığı, her odada televizyonun bulunması halinde bu sürecin daha uzun sürerek güvenlik açısından olumsuz sonuçlar doğurabileceği ifade edilmiştir.

4. 6701 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca muhataptan alınan cevap, görüşü alınmak üzere başvurana iletilmiş ve yazılı görüşü talep edilmiştir. Başvuran yazılı görüş talebine herhangi bir yanıt vermemiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın *"Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı"* başlıklı 17'nci maddesinde yer alan düzenleme şöyledir: *"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz..."*

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde, Kurumun; *"Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek"* ile görevli olduğu düzenlenmiştir.

7. 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in *"Ön incelemenin yapılması"* başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde; başvuruların *"Kuruma başvurmadan önce Kanuna aykırı olduğu iddia edilen uygulamanın düzeltilmesinin ilgili taraftan talep edilip edilmediği"* yönünden incelenmesi gerektiği belirtilmiştir.

9. Aynı Yönetmelik'in *"Gerekçeli kabul edilmezlik kararı"* başlıklı 67'nci maddesine göre; *"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularla ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*

(2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte

incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

12. Somut olayda başvuran, bulunduğu ceza infaz kurumunda koşulların ortak alanlarında televizyon bulunduğunu ancak oda kısımlarında bulunmadığını, kendisinin kronik kalp rahatsızlığı olduğunu ve ortak alanda sigara içilmesi sebebiyle televizyon izlerken rahatsızlık duyduğunu, Kurumda sadece yanında çocuğu olan annelerin bulunduğu odaya ikinci bir televizyon verildiğini, kendisinin kaldığı odaya da televizyon talep ettiğini iddia etmektedir. Muhatap Kurumdan alınan yazılı görüşte ise; Kurumda bulunan ve yanında çocuğu olmayan hükümlülerin odasına İdare ve Gözlem Kurulu kararıyla televizyon verilebileceği, başvuranın ise İdare ve Gözlem Kuruluna böyle bir başvurusunun bulunmadığı belirtilmiştir.

13. Somut başvuru açısından muhatap Kurumun yazılı görüşü incelendiğinde; başvuranın talebiyle ilgili İdare ve Gözlem Kuruluna başvurması gerekirken böyle bir başvurusunun bulunmadığı, dolayısıyla odasına ayrı bir televizyon alabilmesi için İdare ve Gözlem Kurulunun bir karar almadığı anlaşılmıştır.

14. Başvuruda; mezkûr Yönetmelik’in 48’inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine göre Kuruma başvurmadan önce Kanuna aykırı olduğu iddia edilen uygulamanın düzeltilmesinin ilgili taraftan talep edilmediği anlaşıldığından başvurunun kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

19/3/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye